

Inuit amerliartuinnartut Nunarput qimassallugu aalajangertarnerannut suut tunngavilersuutaasinnaaneranannik innuttaasullu ikiliartuinnarnerat mumisinnissaanut suut iliuuserineqarsinnaanerannik Naalakkersuisut UKA2017-mut saqqummiunneqartussamik sukumiisumik nalunaarusiornissaannik Inatsisartunut aalajangiiffissatut siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaqaq Sara Olsvig, Inuit Ataqatigiit)

Inuit Ataqatigiit Sara Olsvig isumaqatigilluinnarpaat inuit amerliartuinnartut Nunarput qimassallugu aalajangertarnerannut suut tunngavilersuutaasinnaaneranannik innuttaasullu ikiliartuinnarnerat mumisinnissaanut suut iliuuserineqarsinnaanerannik nalunaarusiornissamik ujartuimmat.

Sooq inuit nunarput qimattarneraat paasisariaqarparput inuit ilaasa nunatsinnit nuunnginnissaat kissaatigutsigu, anguniarutsigulu.

Inuit Ataqatigiit ataqqivarput kikkulluunniit sumi nunaqarusunnerminnik aalajangiisinaanerat. Kinaluunniit pisinnaatitaavoq nammineq aalajangissallugu sumi qanorlu inoorusunnerluni. Taamaakkaluartorli nunaqqatinit qimagarneqartutut misiginngitsoorsinnaanngilagut ukiumut inuit amerlasuut ilaqquttatik qimallugit Danmarkimut nuukkaangata. Apeqqutit assigiinngitsut pilersinnaasarpur sooq qimanneqarnerisugut, qanoq iliorutta nunaqqatitta najuinnarsimasinnaaneraatigut. Tassa qimanneqartutuut nalinginnaasumik apeqqutit pilertarput.

Maannalu tamakku apeqqutit akissutissarsineqartariaqalerput. Taamaammat sooq inuit aallartariaqarsimanerat paasisariaqarparput qanorlu pinngitsoortissinnaanerlugu aamma isumassarsiortariaqluta.

Innuttaasugut Nunarput napatinniarlugu suliuartariaqarpugut, sanngiillisutulli misiginartarpoq nunaqqatigiilluta ikiliartuinarnerput, aningaasarsiornikkut pilersuisussat ikiliartuinnarnerisigut. Nunaqqatigiit ikiliartoraluarluta utoqqartagut, meerartagut inuusuttortagullu pilersortussaavagut. Pilersueqatissatta aallarnerisigut pilersuiniarnerput oqimaannerulersissinnaavaa.

Maanna ilaqutariittut, kommunitut nunaqqatigiittullu sakkussatsinnik pissarsisariaqalerpugut nunatsinnit aallarartartut ikilisinniarlutigit.

Inuiaqatigiit atugarissaartut pilersinniarpagut. Tassuuna suliatinnik kukkusimanerpugut? Nunatsinni nunaqarneq pisariuallaalersimava? Inoqatitsinnut isiginneriaaseq allanngorsimava? Tamakkorpasuppuput apeqqutit akissutiserusunnartut. Qanoq iliorutta Nunarput najoruminarnerussava, qimakkusunnannginnerussava?

Nunatsinni kommunerujussuit pilersikkatsigit innuttaasunut qanoq kinguneqarnerisugut nalilersortariaqarparput. Illoqarfiit ilaanni isumaginninnermut allaffeqarfiit illoqarfinnut annernut nutserneqarput. Illoqarfigisami ajornartorsiorluni allaffiit saaffigisassat ikilinerisigut inuit saaffissaalatsilersinnaapput, immaqalu taamaalillutik nuukkusunneq pilersinnaalluni.

Ilinniagaqarnikkut ilinniarusuttunut immaqala inorsiivallaarpugut. Kalaallisut oqaasillit danskisoorsinnaanngippata ilinniagaqarnissaannut mattuttarpagut ikorfartornissaat pingaarnerutinnagu. Danmarkimi ilinniagaqarnissaq pilerinarnerusinnaavoq periarfissat amerlanerummata.

Qanittumi Danmarkimi isertitsivimmiittut affaasa Nunatsinni isertitsivittaamut matoqqasumut uterusunnginneri eqqartorneqarput. Isertitsivimmiittut ilaasa patsisigivaat Nunatsinni tarnikkut ilisimasalinnit ikiorneqarsinnaassangannginnamik. Aamma ilaasa ernummatigaat ilaqquttatik ungasissumiittut tikeraarnissaminnut akissaqarnavianginneri.

Tamakku patsisigineqartut iluamik uppernarsillugit paasisariaqarpagut. Iluamik paasigutsigit nunatsinni najugaqarusunneq pitsangussammat, aammalu innuttaasut ikiorneqarluartutut misigitikkutsigit najoruminarnerussagatta.

Nuna najoruminartooq qanoq pilersissanerlugu sakkussatsinnik pisariaqartitsivugut. Naatsorsueqqissaarfimmiit kisitsisit takutippaat 2009-2014-mut agguaqatigiissillugu nunaqarfinni katillugit 8.000 missaat najugaqartuusut. Nunaqarfinni annikitsuinnarmik najugallit ikileriarsimapput. Taassuuna takujuminaappooq nunaqarfinniit Danmarkimut nuuttoqarsimanersoq, kisiannili nunaqarfinniit illoqarfinnut nuuttoqarnerusarluni, ilaannilu nunaqarfimmiit nunaqarfimmut.

Nunaqarfiit inuerukkiartorpata paaserusunnarpoq inuit nunaqarfimminnit sooq qimatsisimanagerat aamma paasissallugu, iliuusissamik nassaarfiusinnappat tunngavissiilluarsinnaammat Naalakkersuisut akissuteqaatiminni oqaatigivaat voxpop atorlugu inuit sunik peqquteqarlutik nuuttarnerat namminneq nassuiaatigisinnaasaat ingerlatissallugu. Inuit Ataqtigiiit ernummatigaat voxpop sukumiivallaanngitsumik misissueriaaseqartoq ilumut tunngaviliisinaanersoq paaserusutatsinnik. Taamaammat isumaqarpugut siunnersuuteqartup pingaartitaa sukumiisumik misissuinissaq ingerlatissagipput, tassa Naalakkersuisut aamma peqquneqassammata innuttaasut ikiliartuinnarnerat mumisinnissaanut suut iliuuserineqarsinnaanerannik sukumiisumik Naalakkersuisut saqqummiussinissaat.

Saakussat taakku marluk pingaaruteqarmata Inuit Ataqtigiiit paaserusuppaat innuttaasut sooq nutsernersut aammalu nutsernaveersaarnissaat pillugu qanoq suleriuseqartoqarsinnaanersoq. Taama oqaaseqarlunga qilanaaraara partiit sunik paasiniaasinnaanermik isummersoqatiginissaat.